

Бюджетне забезпечення розвитку Карпатського регіону: стан, проблеми, перспективи

Проведено аналіз стану та тенденцій бюджетного забезпечення розвитку Карпатського регіону. Визначено особливості та проаналізовано динаміку показників, що формують бюджет проблемного регіону. Виділено проблеми формування власних фінансових ресурсів адміністративно-територіальних одиниць та окреслено напрями їх вирішення.

Ключові слова: бюджет, забезпечення, Карпатський регіон, фінансові ресурси, міжбюджетні трансферти.

Нові виклики, обумовлені погіршенням економічної кон'юнктури та падінням темпів зростання економіки України, загострили проблеми регіонального відтворення. На цьому фоні регіони, максимально використовуючи всі можливі види власних фінансових ресурсів, приречені зменшувати свої претензії на державну підтримку через обмежені її можливості. Це з одного боку.

З іншого боку, хронічний дисбаланс доходів і витрат місцевих бюджетів не дозволяє органам місцевої влади здійснювати самостійну політику розвитку. Джерела покриття поточних витрат є не визначеними і непередбачуваними в часі, позаяк суттєво залежать від рішень центральної влади. Обмеженість власних фінансових ресурсів є тим бар'єром, який перешкоджає реалізації стратегічних програм економічного розвитку регіону. За таких умов місцеві бюджети з механізмів розвитку регіонів перетворилися в інструменти забезпечення їхнього виживання, а тому доводиться констатувати, що сучасна регіональна політика (одним із пріоритетних завдань якої є зменшення асиметрій соціально-економічного розвитку), орієнтована переважно на підтримку регіонів, а не їх розвиток.

В контексті зазначеного актуалізуються питання бюджетного забезпечення розвитку регіонів, оскільки саме бюджети є дієвими інструментами в руках органів влади, за допомогою яких вони можуть стимулювати соціально-економічні процеси та мінімізувати територіальні диспропорції розвитку. Важливість та актуальність даної тематики спонукає до подальших досліджень теоретичних та практичних аспектів фінансового забезпечення проблемних територій.

Дана проблематика є сферою наукових інтересів багатьох вчених. Так, у наукових працях В. Базилевича, О. Василика, О. Кириленко, В. Кравченка, І. Луїної, К. Павлюк, Ю. Пасічника значна увага зосереджена на процесах формування та напрямках використання коштів місцевих бюджетів. Теоретичні проблеми реформування бюджетної та податкової системи знайшли своє відображення у роботах В. Андрущенко, О. Барановського, К. Павлюка, С. Слухая, А. Соколовської, С. Юрія. Вагомий вклад у фінансову науку з питань взаємозв'язку фінансових ресурсів і бюджету внесли зарубіжні вчені: І. Озеров, С. Вітте, М. Боголепов, Ф. Мешков, М. Фрідман та ін.

Доцільність дослідження стану та тенденцій бюджетного забезпечення розвитку Карпатського регіону обумовлена існуванням низки проблем

(притаманних депресивним регіонам), вирішення яких можна досягнути шляхом детермінації необхідних заходів, що, своєю чергою, дозволить забезпечити реалізацію стратегічних завдань регіональної політики.

Метою статті є дослідження стану та визначення основних тенденцій бюджетного забезпечення розвитку Карпатського регіону.

Результати аналізу засвідчили, що, незважаючи на активізацію процесів післякризового відновлення, більшість регіонів України й надалі не здатна самостійно фінансувати власний розвиток в силу значної розбалансованості між потребами адміністративно-територіальних одиниць та їх можливостями. Аналіз проведемо на прикладі Карпатського регіону, який в наукових колах детермінують як регіон з обмеженими фінансовими ресурсами. Спільні тенденції депресивності економіки прослідковуються в Івано-Франківській, Закарпатській та Чернівецькій областях. Львівська область (яка входить до цього макрорегіону), на превеликий жаль, є теж дотаційною.

Основу фінансової бази місцевого самоврядування становлять доходи місцевих бюджетів (*власні та закріплені*), які, своєю чергою, є фундаментом фінансової незалежності. Так, аналіз даних (табл. 1) засвідчив, що за період з 2007 по 2011 рр. у формуванні загальної суми доходів місцевих бюджетів Карпатського регіону суттєво зросла роль трансфертів, причому їх питома вага перевищує 50%, а по Закарпатській області і 70%, що переконливо підтверджує незмінні реципієнтські риси регіону. Водночас варто зазначити, що тенденція до постійного збільшення обсягів міжбюджетних трансфертів (рис. 1), які надавалися в розпорядження органів місцевого самоврядування з державного бюджету, не сприяла зменшенню диференціації соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць Карпатського регіону. Окрім того, за період з 2010-2011 рр. майже 90% трансфертів з державного бюджету складали дотації вирівнювання та субвенції на здійснення державних програм соціального захисту населення. До слова, за 2010-2011 рр. до місцевих бюджетів України було перераховано трансфертів на суму

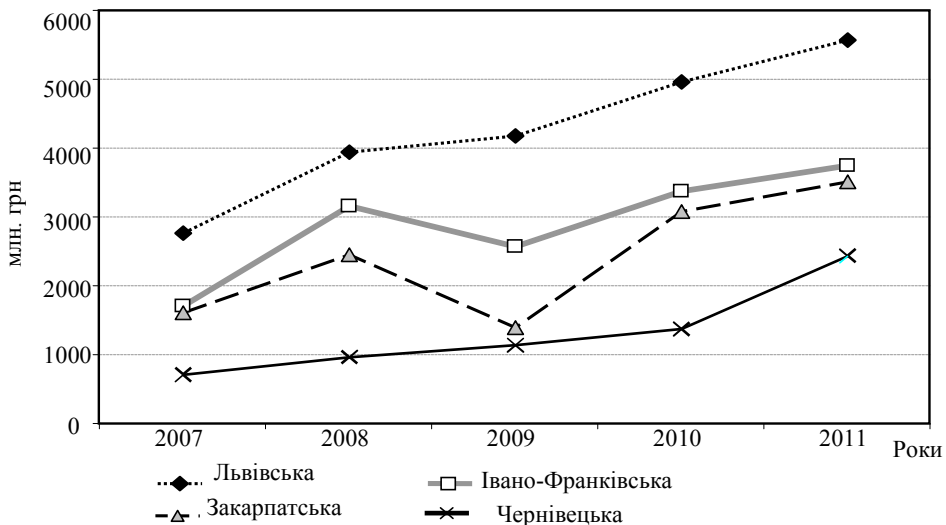

Рис. 1. Динаміка офіційних трансфертів місцевих бюджетів Карпатського регіону в 2007-2011 рр., млн. грн.

Таблиця 1

Структура доходів місцевих бюджетів Карпатського регіону за 2007-2011 рр. *

Показники	2007 р.		2008 р.		2009 р.		2010 р.		2011 р.	
	Фактично надійшло	До підсумку, %	Фактично надійшло	До підсумку, %	Фактично надійшло	До підсумку, %	Фактично надійшло	До підсумку, %	Фактично надійшло	До підсумку, %
Львівська область										
Доходи бюджету, млн. грн., в т. ч.:	5276,48	100%	7180,75	100%	7348,18	100%	8383,04	100%	9272,00	100%
Податкові надходження	1857,15	35,20	2439,84	33,98	2441,47	33,23	2783,90	33,21	3159,2	34,08
Неподаткові надходження	221,99	4,21	295,86	4,12	334,26	4,55	375,50	4,48	420,0	4,53
Доходи від операцій з капіталом	237,16	4,49	275,88	3,84	222,50	3,03	189,30	2,26	117,0	1,26
Цільові фонди	53,54	1,01	34,94	0,49	28,39	0,39	29,40	0,35	13,2	0,14
Офіційні трансферти	2758,49	52,28	3931,91	54,76	4168,31	56,73	4955,40	59,11	5562,6	59,99
Кошти, що передаються до бюджету розвитку	148,15	2,81	202,32	2,82	153,25	2,09	49,54	0,59	0,00	0,00
Івано-Франківська область										
Доходи бюджету, млн. грн., в т. ч.:	2841,50	100%	4574,70	100%	3928,30	100%	4875,80	100%	5640,1	100%
Податкові надходження	783,80	27,58	1030,50	22,53	1058,90	26,96	1184,60	24,3	1429,20	25,34
Неподаткові надходження	109,40	3,85	184,50	4,03	165,90	4,22	192,80	3,95	213,9	3,79
Доходи від операцій з капіталом	123,50	4,35	93,10	2,04	56,20	1,43	47,90	0,98	74,2	1,32
Цільові фонди	43,80	1,54	33,30	0,73	48,10	1,22	41,10	0,84	6,5	0,12
Офіційні трансферти	1715,60	60,38	3154,70	68,96	2560,70	65,19	3377,40	69,27	3753,7	66,55
Кошти, що передаються до бюджету розвитку	65,40	2,30	78,60	1,72	38,50	0,98	32,00	0,66	162,6	2,88

Продовження табл. 1

Показники	2007 р.		2008 р.		2009 р.		2010 р.		2011 р.	
	Фактично на-дійшло	До під-сумку, %	Фактично на-дійшло	До під-сумку, %	Фактично на-дійшло	До під-сумку, %	Фактично на-дійшло	До під-сумку, %	Фактично на-дійшло	До під-сумку, %
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ										
Доходи бюджету, млн. грн., в т. ч.:	2516,40	100%	3624,60	100%	2463,10	100%	4256,30	100%	4722,13	100%
Податкові надходження	656,70	26,1	836,40	23,08	834,00	33,86	949,70	22,31	1005,25	21,29
Неподаткові надходження	86,70	3,45	134,10	3,7	119,40	4,85	129,80	3,05	153,06	3,24
Доходи від операцій з капіталом	94,50	3,76	138,70	3,83	77,40	3,14	50,70	1,19	42,49	0,90
Цільові фонди	16,00	0,64	23,60	0,65	11,10	0,45	10,60	0,25	5,28	0,11
Офіційні трансферти	1604,90	63,78	2456,60	67,78	1396,80	56,71	3085,90	72,50	3516,05	74,46
Кошти, що передаються до бюджету розвитку	57,60	2,29	35,20	0,97	24,40	0,99	29,60	0,7	0,00	0,00
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ										
Доходи бюджету, млн. грн., в т. ч.:	1494,00	100%	1899,50	100%	2021,80	100%	2341,80	100%	3479,00	100%
Податкові надходження	473,90	31,72	627,00	33,01	658,60	32,58	750,60	32,05	799,3	22,98
Неподаткові надходження	69,30	4,64	129,90	6,84	106,80	5,28	131,20	5,60	208,2	5,98
Доходи від операцій з капіталом	75,70	5,07	72,10	3,80	30,00	1,48	27,30	1,17	19,3	0,55
Цільові фонди	61,40	4,11	44,60	2,35	71,50	3,54	35,60	1,52	25,9	0,74
Офіційні трансферти	710,20	47,54	956,90	50,38	1129,60	55,87	1367,70	58,4	2426,3	69,74
Кошти, що передаються до бюджету розвитку	103,50	6,93	69,00	3,63	25,30	1,25	29,40	1,26	0,00	0,00
Всього по регіону	12128,38	-	17279,55	-	15761,38	-	19856,94	-	23113,23	-

* Складено на основі Звіттів про виконання місцевих бюджетів вказаних областей.

77,8 млрд. грн. та 94,9 млрд. грн. відповідно. При цьому спостерігалось суттєве перевищення темпів зростання обсягів трансфертів вирівнювання, які передаються місцевим бюджетам, над темпами зростання самостійно залучених ними доходів. Іншими словами, значна частина ресурсів, які мають у своєму розпорядженні органи місцевого самоврядування, формуються на центральному рівні та можуть бути спрямовані лише на виконання функцій, делегованих державою.

Трансферти місцевим бюджетам, призначені для розв'язання поточних бюджетних проблем, самі по собі не сприяють довгостроковому розвитку регіонів і можуть навіть стримувати його, оскільки формують пасивну поведінку місцевих органів влади та низький рівень підприємницької активності не лише в регіонах-реципієнтах, але і в регіонах-донорах [1].

Таким чином, незважаючи на декларації на урядовому рівні про розширення повноважень місцевого самоврядування та надання йому необхідних фінансових ресурсів, практика свідчить про систематичне зростання трансфертної залежності місцевих бюджетів Карпатського регіону, тобто відбувається все з точністю до навпаки – місцева самоврядування залишається надто залежним від центральних органів державної влади, і більше того – ця залежність посилюється. Існування низького рівня власного фінансового забезпечення призводить до сповільнення не тільки економічного розвитку територій взагалі, а й є причиною розшарування регіонів за рівнями розвитку, зростання соціального напруження, посилення утриманських настроїв окремих регіонів стосовно держави і незацікавленості збільшення виробничих потужностей інших регіонів, пригнічення місцевої ініціативи, нерозвиненості інститутів місцевої демократії тощо.

Аналіз місцевих бюджетів Карпатського регіону дозволяє також зробити висновок про обтяжливий і несправедливий механізм «делегованих видатків», який на сьогодні є чи не найбільшою вадою міжбюджетних відносин. Йдеться про те, що, відповідно до останніх змін до Бюджетного кодексу, було розширено повноваження місцевої влади, а саме: місцевим бюджетам дозволили розпоряджатися коштами на соціальне забезпечення, охорону здоров'я і освіту [1]. Так, по Карпатському регіону на ці три напрямки у 2011 р. припало 80,6% (соціальний захист – 24,2%; охорона здоров'я – 22,8%; освіта – 33,6%). Найбільший парадокс у тому, що до цих видатків місцева влада не має жодного відношення, позаяк не визначає ні принципів їх формування, ні механізмів розподілу, ні самих обсягів цих витрат! Тобто обласні, районні та місцеві (в містах) бюджети «переводять» кошти від Державного бюджету до бюджетних організацій, жодним чином не впливаючи на процес.

Таким чином, наявний механізм виконання делегованих повноважень демотивує і дестимулює місцеві органи влади, які займаються в основному виконанням делегованих повноважень і не зацікавлені у виконанні своїх повноважень, які забезпечували б зростання як власних, так і закріплених доходів. З іншого боку, правове забезпечення регулювання міжбюджетних відносин в силу своєї недосконалості не дозволяє органам місцевого самоврядування здійснювати повноваження в повному обсязі й не стимулює ефективне управління фінансами: норми Бюджетного кодексу України не узгоджені з вимогами Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» й не передбачають поділу доходів і видатків місцевих бюджетів на здійснення власних та делегованих повноважень [2].

Зазначене призводить до повільного, але постійного зростання загального рівня дотаційності місцевих бюджетів та збільшення дисбалансів у розвитку

регіонів. Диференціація економічного розвитку регіонів призводить до соціальних конфліктів та політичної нестабільності, як наслідок – тягар накопичених проблем позначається на розвитку регіонів, в результаті – посилюється дисонанс між тими завданнями, що покладаються на місцеві органи самоврядування та місцеві органи виконавчої влади та їхніми фінансовими можливостями.

Серед інших не менш важливих причин низької результативності відносин «центр – регіони» доцільно виділити *нечіткість і непередбачуваність* розподілу дотацій (субвенцій). Справа в тому, що впродовж останніх років в Україні зросли обсяги субвенцій місцевим бюджетам з державного бюджету на соціально-економічний розвиток територій. Однак такі трансферти надаються здебільшого за галузевим принципом і суб'єктивними критеріями, що не завжди є ефективним з точки зору економічного розвитку регіонів. До слова, на соціально-економічний розвиток регіонів держбюджетом на 2012 р. була передбачена субвенція у сумі 1786 млрд. грн. Місцеві бюджети Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей отримали 0,1%; 3,2%; 0,8%; 5,3% відповідно, в той час як Донецька область отримала 32,1% від загальнодержавного обсягу субвенції, а Одеська область – 17,4% [3].

Попри значну частку отримуваної регіоном бюджетної допомоги, її не завжди вистачає для покриття витратків. Так, показник бюджетного покриття по Львівській області за 2011 р. (99,64%), Івано-Франківській за 2010 р. (89,03%), Закарпатській за 2009 р. (90,10%) та Чернівецькій за 2008 і 2010 рр. відповідно (99,17% і 99,16%) підтверджує сказане (табл. 2). Зазначене пояснюється зростанням розмірів соціальних гарантій та соціального забезпечення населення, витрат на утримання бюджетних установ та оплату праці їх працівників; як

Таблиця 2

Динаміка доходів-витатків місцевих бюджетів Карпатського регіону за 2007-2011 рр.*

Показники	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Львівська область					
Доходи бюджету, млн. грн.	5276,48	7180,75	7348,18	8383,04	9272,00
Видатки бюджету, млн. грн.	4997,19	6974,71	7182,26	8266,80	9305,70
Бюджетне покриття, %	105,59	102,95	102,31	101,41	99,64
Івано-Франківська область					
Доходи бюджету, млн. грн.	2841,50	4574,70	3928,30	4875,80	5640,10
Видатки бюджету, млн. грн.	2741,30	4493,80	3870,80	5476,80	5416,80
Бюджетне покриття, %	103,66	101,80	101,49	89,03	104,12
Закарпатська область					
Доходи бюджету, млн. грн.	2516,40	3624,60	2463,10	4256,30	4722,13
Видатки бюджету, млн. грн.	1943,70	2691,00	2733,60	3290,20	3322,48
Бюджетне покриття, %	129,46	134,69	90,10	129,36	142,12
Чернівецька область					
Доходи бюджету, млн. грн.	1494,00	1899,50	2021,80	2341,80	3479,00
Видатки бюджету, млн. грн.	1456,70	1915,40	1946,40	2361,70	2530,50
Бюджетне покриття, %	102,56	99,17	103,87	99,16	137,48

* Складено на основі опрацювання Звітів про виконання місцевих бюджетів вказаних областей.

наслідок – зростає і загальний обсяг коштів, необхідний для фінансування видаткової частини бюджету. Такі тенденції показників бюджетної забезпеченості не демонструють реальної фінансової спроможності регіону.

Результати аналізу засвідчили, що основну частину обсягів доходів Карпатського регіону забезпечує Львівська область, яка попри все протягом 2007-2011 рр. демонструвала незначну тенденцію падіння від 43,51% у 2007 р. до 40,12% у 2011 р., що зумовлено зниженням рівня економічної активності суб'єктів господарювання як в Україні загалом, так і в окремих її регіонах зокрема (рис. 2).

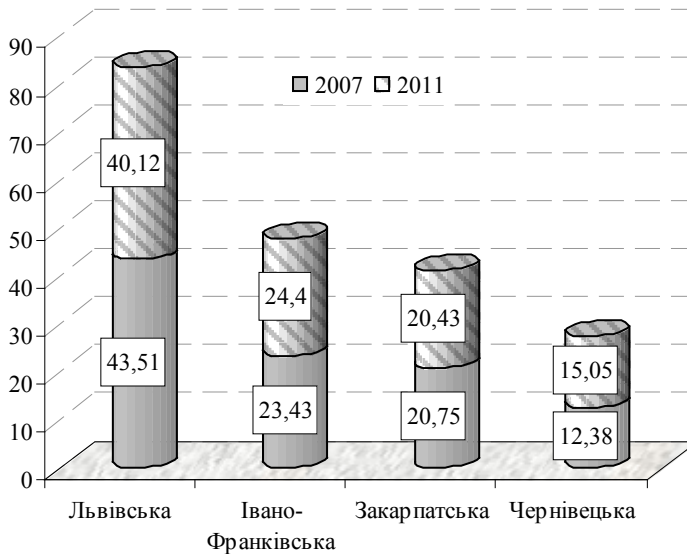

Рис. 2. Частка доходів області в доходах Карпатського регіону

Важливе місце в структурі доходів Карпатського регіону після офіційних трансфертів належить податковим надходженням, які за аналізований період практично по всіх областях (за виключенням Чернівецької) зберігають незмінні тенденції: Львівська область – від 35,20 % в 2007 р. до 34,08% в 2011 р.; Івано-Франківська – від 27,58 % в 2007 р. до 25,34 % в 2011 р.; Закарпатська – від 26,1 % в 2007 р. до 21,29 % в 2011 р. (внесок дещо зменшився); Чернівецька – від 31,72 % в 2007 р. до 22,98 % в 2011 р.

Серед доходів, які формуються на центральному рівні та закріплені за місцевими бюджетами, головним бюджетоутворюючим податком для місцевих бюджетів залишається податок із доходів фізичних осіб, частка якого в таких доходах перевищує 86%¹. Зазначимо, що в структурі податкових надходжень до місцевих бюджетів (як і на національному рівні) лівова частка припадає на податок на доходи фізичних осіб. Аналіз надходжень за цим податком у розрізі областей

¹ Згідно зі статтею 65 Бюджетного кодексу України, до місцевих доходів бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення зараховується 75% податку на доходи фізичних осіб, що сплачується згідно з Податковим кодексом України на території цих міст. – Бюджетний кодекс України. – Закон України від 8 липня 2010. – <http://zakon1.rada.gov.ua>.

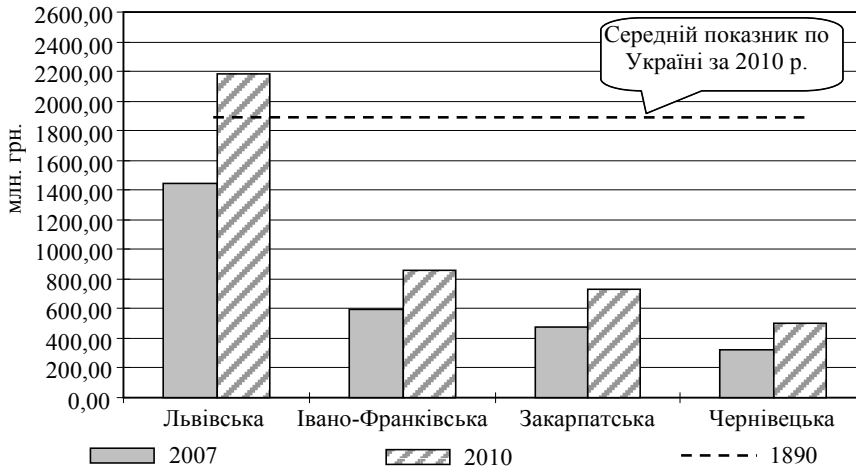

Рис. 3. Надходження податку з доходів фізичних осіб в розрізі областей Карпатського регіону за 2007-2010 рр.

Карпатського регіону засвідчив, що беззаперечним лідером за даним показником є Львівська область, причому в 2010 р. обсяги надходжень (в абсолютному вимірі – 2182,1 млн. грн.) перевищували середнє по Україні, чого не можна сказати про три інші області (рис. 3).

Що стосується місцевих податків і зборів, то їх обсяги є вкрай незначними (щоб мати хоч якийсь вплив на можливості й спроможність місцевих фінансів), а частка в складі податкових надходжень Карпатського регіону зменшується з року в рік (із 2,09% в 2007 р. до 1,68% в 2011 р.). До слова, в більшості країн ЄС місцеві податки становлять 5-30% усіх податкових надходжень до зведених бюджетів (наприклад, у Великобританії – 37%; у Німеччині – 46%; у Франції – 67%).

Зменшення фіскального потенціалу місцевих податків та зборів пояснюється, в тому числі, податковими змінами останніх років. Так, існуючі 2 податки та 12 зборів було суттєво реформовано: у бюджетів місцевого самоврядування було забрано такі ключові джерела надходжень, як податок з реклами та ринковий збір, що складала понад 90% у структурі місцевих податків та зборів.

Ситуація ускладнюється ще й тим, що не виправдали надії запроваджені Податковим кодексом новації по податку на нерухоме майно (вступили в дію з 07.2012 р.), відмінне від земельної ділянки, позаяк базою його оподаткування визначено лише житлову нерухомість, при цьому вилучено житло площею до 120 кв. м, а отже, запроваджений в існуючому вигляді податок на нерухоме майно насправді є неефективним і мізерним фінансовим ресурсом місцевих бюджетів. За оцінками експертів Центру ім. Разумкова, якщо надходження ринкового збору в 2010 р. до місцевих бюджетів України становили 0,5 млрд. грн., то надходження від запровадженого податку на нерухоме майно в 2013 р. можуть становити лише 0,17 млрд. грн. і то за умови налагодженої системи адміністрування.

Іншою не менш гострою проблемою формування місцевих бюджетів є використання вільних бюджетних коштів. Йдеться про те, що відповідно до ст. 65 закону України «Про місцеве самоврядування», прибутки, отримані додатково в ході виконання місцевих бюджетів, а також суми перевищення прибутків

над витратами, що утворилися в результаті збільшення надходжень у бюджет або економії витрат, вилученню не підлягають, крім випадків, передбачених законодавством [4]. Рішення про використання цих коштів приймає відповідна рада. Метою прийняття цієї статті було забезпечення зацікавленості регіонів у збільшенні доходної частини місцевих бюджетів. Однак, у зв'язку з відсутністю прозорої системи норм вилучення надлишків бюджетних надходжень з місцевих бюджетів у державний і чіткого механізму їхнього перерозподілу, стаття практично не виконується. При цьому є неузгодженими надходження місцевих бюджетів та суми, що відраховуються ними до державного бюджету. Це позбавляє органи місцевого самоврядування стимулів для збору загальнодержавних податків.

Ситуація ускладнюється надмірною централізацією коштів на державному рівні, що ставить можливість реалізації місцевими органами влади покладених на них функцій у повну залежність від Державного бюджету. Позиція Міністерства фінансів у цьому питанні обумовлена адміністративно-територіальним режимом України як унітарної, а не федеральної держави, а також недостатнім кваліфікаційним рівнем місцевих органів влади для фінансування бюджетних програм. Разом з цим, як відомо, Франція, яка має аналогічний адміністративно-територіальний устрій, фінансує з державного бюджету близько 40% витрат консолідованого бюджету.

Таким чином, проведене дослідження дало можливість сформулювати такі висновки:

- важливим інститутом фінансів місцевих органів влади є інститут самостійного регіонального бюджету; бюджетні кошти поки що не спроможні стати прискорювачем економічних перетворень у регіоні;
- проведений аналіз формування доходів бюджетів областей Карпатського регіону дає підстави стверджувати, що незважаючи на схвалену у 2007 р. Концепцію реформування місцевих бюджетів (яка передбачала щорічне підвищення питомої ваги місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України на 1-2% та чітке розмежування власних і делегованих повноважень органів місцевого самоврядування), а також пакет змін до Бюджетного кодексу в регіоні й надалі:
- зберігається стійка тенденція збільшення залежності органів місцевого самоврядування від рішень центральних органів влади;
- частка податків і зборів, які спрямовуються на забезпечення виконання власних повноважень місцевого самоврядування, поступово зменшується;
- незважаючи на низку нововведень та змін бюджетного та податкового законодавства, процес бюджетної децентралізації не зазнав суттєвого поступу: ті передані місцевим бюджетам джерела (відповідно до ст. 69 оновленого Бюджетного кодексу) не мають стабільної податкової бази, носять несистемний характер, а отже, не є достатніми для фінансування навіть поточних видатків;
- у місцевих бюджетів не залишається коштів на реалізацію власних інвестиційних проектів, створення додаткових робочих місць, вдосконалення інфраструктури, а з тим і забезпечення політики стійкого довгострокового зростання.

Для вирішення проблем фінансового забезпечення розвитку Карпатського регіону доречними будуть заходи, виконання яких сприятиме зростанню його фінансової самодостатності, а саме: з метою розмежування повноважень між державними та місцевими бюджетами видається за доцільне внести зміни до

Бюджетного кодексу, якими встановити, що делеговані повноваження місцевими органами влади здійснюватимуться в межах ресурсів, виділених Міністерством фінансів України на виконання делегованих повноважень; доцільно внести зміни до Податкового кодексу України в частині віднесення плати за землю до місцевих податків та дозволити органам місцевого самоврядування регулювати ставки місцевих податків і зборів, що дасть змогу підвищити фінансову спроможність органів місцевого самоврядування; з метою удосконалення механізмів фінансування видатків необхідно спростити процедури здійснення запозичень до місцевих бюджетів, знявши обмеження щодо здійснення органами місцевого самоврядування запозичень до бюджетів розвитку.

Список використаних джерел

1. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів / [Луїна І. О., Кириленко О. П., Лучка А. В. та ін.] ; за ред. І. О. Луїної ; НАН України. Ін-т екон. та прогнозування. – К., 2010. – С. 229.
2. Бюджетний кодекс України. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=267661.
3. Централізація в міжбюджетних відносинах гальмує розвиток регіонів. – Режим доступу : http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1433597?cat_id=411.
4. Закон України від 22 грудня 2011 року N 4282-VI «Про державний бюджет на 2012 рік». – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4282-17>.
5. Закон України «Про місцеве самоврядування». – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-вр>.

Возняк Г. В. Бюджетное обеспечение развития Карпатского региона: состояние, проблемы, перспективы.

Проведен анализ состояния и тенденций бюджетного обеспечения развития Карпатского региона. Определены особенности и проанализирована динамика показателей, образующих бюджет проблемного региона. Выделены проблемы формирования собственных финансовых ресурсов административно-территориальных единиц и намечены направления их решения.

Ключевые слова: бюджет, обеспечение, Карпатский регион, финансовые ресурсы, межбюджетные трансферты.

Voznyak G. V. Budget Maintenance of Carpathian Region Development: Current State, Problems and Perspectives.

The analysis of the state and trends of the budget maintenance of Carpathian region development has been conducted. The features that form the budget of the problematic region have been defined and the dynamics of the indicators has been analyzed. The problems of forming of own financial resources of administrative units have been outlined and the directions of problems solutions have been proposed.

Key words: budget, maintenance, Carpathian region, financial resources, intergovernmental transfers.

Надійшло 25.01.2013 р.